

Stanowisko
Komisji Rodziny i Polityki Społecznej Senatu RP
w sprawie realizacji ustawy o pomocy społecznej
z dnia 23 maja 2006 r.

W dwa lata od uchwalenia zmian w ustawie o pomocy społecznej Komisja Rodziny i Polityki Społecznej na posiedzeniach w dniach 16 i 23 maja 2006 roku dokonała oceny realizacji ustawy.

W posiedzeniu w dniu 16 maja 2006 roku udział wzięli przedstawiciele Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Narodowego Funduszu Zdrowia, Federacji Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia i Pomocy Społecznej, Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Organizatorów i Menedżerów Pomocy Społecznej i Ochrony Zdrowia, Stowarzyszenia Dyrektorów Domów Pomocy Społecznej Ziemi Lubuskiej oraz Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych.

Po zapoznaniu się z informacją Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej o realizacji ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wysłuchaniu uwag senatorów, przedstawicieli Ministerstwa i zaproszonych Gości Komisja stwierdza, że:

- 1) większość zapisów ustawowych pozwala prawidłowo, na miarę możliwości finansowych państwa, realizować założenia polityki socjalnej państwa;
- 2) niepokój budzi sytuacja w Domach Pomocy Społecznej, jako skutek określonych w ustawie zmian zasad finansowania pobytu osób kierowanych do tych domów. Gminy zobowiązane do ustalania odpłatności rodziny za pobyt, windykacji tych należności oraz dopłacania z własnych budżetów do pełnego kosztu utrzymania, unikają kierowania do Domów Pomocy Społecznej osób tej pomocy potrzebujących. W efekcie, przy nie zmienionym poziomie świadczonych przez gminy domowych usług opiekuńczych, wiele osób starszych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych nie otrzymuje należytej pomocy, adekwatnej do ich sytuacji. Natomiast, w domach pomocy, poza dużymi ośrodkami miejskimi, przybywa wolnych miejsc, co obniża poziom finansowania usług i prowadzi coraz częściej do zamykania domów. Dotychczasowe działania Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w tym zakresie Komisja uznała za niewystarczające i wnioskuje o takie uregulowanie zasad finansowania pobytu mieszkańców Domów Pomocy Społecznej, aby sprzyjały one realizacji celów ustawy w tym zakresie i eliminowały wskazane negatywne zjawiska;

- 3) dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej i stowarzyszeń menedżerów pomocy społecznej potwierdzają, że około 20 % domów pomocy nie jest w stanie spełnić w terminie standardów przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej. Rozwiązanie tej kwestii wymaga zmian przepisów prawnych, które mobilizując samorządy do jak najszybszego dokończenia standaryzacji, nie będą prowadzić do likwidacji domów pomocy. Komisja wyraża gotowość współpracy z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej w staraniach o zapewnienie możliwości finansowania i dokończenia realizacji planów naprawczych w Domach Pomocy Społecznej, które zmierzają do osiągnięcia standardów.

Jednocześnie Komisja pragnie podkreślić szczególną potrzebę rozwijania rodzinnych form opieki nad osobami starszymi;

- 4) usługi medyczne, zwłaszcza pielęgniarские i rehabilitacyjne, są w domach pomocy świadczeniem niezbędnym. Jest to ważne obecnie, gdy w nowych warunkach finansowania, do domów pomocy trafiają osoby w szczególnie ciężkich stanach zdrowia. Zapewnienie i sfinansowanie tych świadczeń jest obowiązkiem systemu opieki zdrowotnej. Komisja oczekuje od Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej podjęcia rozmów z Ministerstwem Zdrowia i wypracowania takich zmian w ustawach, które zagwarantują mieszkańcom domów pomocy, adekwatny do potrzeb, dostęp do usług medycznych. Ze względu na powagę problemu, Komisja oczekuje w możliwie krótkim czasie na informacje w sprawie rezultatów tych rozmów;
- 5) istnieje pilna potrzeba opracowania i realizacji kompleksowego programu opieki długoterminowej w Polsce. Program w tej sprawie powinien być opracowany wspólnie przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwo Zdrowia i stać się istotną częścią polityki rodzinnej państwa;
- 6) Komisja zwraca uwagę na trudną sytuację placówek opiekuńczo – wychowawczych, zobowiązanych do realizacji standardów. Dochodzeniu do standardów towarzyszą nieprawidłowości, które wymagają zainteresowania Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Komisja opowiada się za rodzinnym modelem opieki nad dziećmi osieroconymi;
- 7) uczestnicy posiedzenia przedłożyli Komisji szereg szczegółowych propozycji zmian dotyczących ustawy o pomocy społecznej. Przekazujemy je celem oceny i ewentualnego uwzględnienia w pracach legislacyjnych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.